

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 11 0 У 016395 16 Увп
Бања Лука, 5.10.2018. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Смиљане Мрша, предсједника вијећа, Душка Бојовића и Страхине Ђурковића, чланова вијећа, уз учешће Здравке Чучак као записничара, у управном спору по тужби С.С. из П., ... (у даљем тексту: тужила), против рјешења број 1030424387 од 04.03.2015. године Фонда ... (у даљем тексту: тужени), у предмету признавања права на породичну пензију, одлучујући о захтјеву тужиле за ванредно преиспитивање пресуде Окружног суда у Бањалуци број 11 0 У 016395 15 У од 8.2.2016. године, у нејавној сједници одржаној дана 5.10.2018. године донио је

ПРЕСУДУ

Захтјев се одбија.

Образложење

Побијаном пресудом је одбијена као неоснована тужба против уводно означеног акта, којим је одбијена жалба тужиле изјављена против рјешења Филијале туженог у БЛ (у даљем тексту: Филијала БЛ) број 1030424387 од 24.09.2012. године, а којим је одбијен захтјев тужиле за признавање права на породичну пензију иза супруга И.С., корисника инвалидске пензије.

Одбијање тужбе је образложено тиме да је правилан налаз, оцјена и мишљење другостепеног органа вјештачења за оцјењивање радне способности, број ДОВ-49/15 од 25.02.2015. године, којим је дата сагласност на налаз, оцјену и мишљење другостепеног органа вјештачења број ДОВ- 1065/14 од 24.1.2014. године према којем је тужила на дан смрти њеног супруга, 8.03.1993. године, била способна за привређивање, при чему је и отклоњен недостатак у ранијем налазу, оцјени и мишљењу тиме што је утврђено да је била способна за привређивање и годину дана након смрти супруга, сходно чему не испуњава услове да јој се у смислу члана 71. Закона о пензијском и инвалидском осигурању („Службени гласник РС“ број 134/11, 82/13 и 103/15, у даљем тексту: Закон о ПИО) призна право на породичну пензију, јер на дан смрти супруга није имала 50 година, већ је имала 38 година, а тада па ни годину дана послје тога, није била неспособна за привређивање, нити јој је послје смрти супруга остало једно или више дјеце која имају право на породичну пензију а она обавља родитељску дужност према тој дјечи.

Благовременим захтјевом за ванредно преиспитивање те пресуде (у даљем тексту: захтјев) тужила побија њену законитост, истичући да је побијана пресуда донесена у извршењу претходне двије пресуде нижестепеног суда у истој правној ствари, то јест пресуде број 11 0 У 010985 12 У од 20.11.2013. године и број 11 0 У 013681 14 У од 21.01.2015. године којима је указано да ранији налази, оцјене и мишљења органа

вјештачења туженог нису били јасни и аргументовани, што је био разлог за поништавање претходних рјешења туженог којима су одбијане њене жалбе на првостепено рјешење, којим је одбијен њен захтјев за признавање права на породичну пензију. Сматра да је у поступку доношења оспореног акта учињена повреда правила поступка, јер јој у смислу одредбе члана 24. Уредбе о медицинском вјештачењу у пензијском и инвалидском осигурању („Службени гласник РС“ број 2/13) уз оспорени акт није достављен налаз, оцјена и мишљење другостепене лекарске комисије на којем се темељи оспорени акт, нити је садржај тог налаза, оцјене и мишљења унијет у образложење оспореног акта, у којем налазу, оцјени и мишљењу није наведено у коју медицинску документацију је извршен увид, па је у ранијим налазима, оцјенама и мишљењима погрешно наведено да се разболила 1987. године иако се разболила 1983. године, што нижестепени суд није правилно оцијенио прихватајући да је лијечење започело 1987. године. Додаје да у побијаној пресуди суд није цијенио ни друге доказе, између осталог болеснички картон КМЦ-ХК БЛ број 480 за период лијечења од 1983. до 24.05.1989. године у којем је наведено да је 1983. године оперисала десни бубрег ради каменца, па је лијечење бубрега због неколико аморних минералних сјена настављено у току 1987. године а и у Београду 1988. и 1989. године под дијагнозом „Nephrolithiasis“, а исто тако нису цијењени други медицински налази издати од стране ДЗ П. из 1984. и 1987. године, у којима је детаљно описана њена болест, дијагноза и терапија коју је примала, те нису цијењени ни налази и мишљења а и отпуснице из КМЦ БЛ из периода 1986. до 1989. године, па и налаз и мишљење истог клиничког центра од 31.03.1993. године у којем је констатовано да је болест бубрега због тешких услова живота (ратно стање 1993. године) код ње узнапредовала. Наглашава да је уз тужбу доставила копију очног картона од 18.11.2014. године, у којем су наведени подаци о стању вида, сачињени од стране ДЗ П., али нижестепени суд ни тај доказ није цијенио, тако да је селективно цијенио доказе заснивајући пресуду искључиво на налазу, оцјени и мишљењу другостепеног органа вјештачења број ДОВ-49/15 од 25.02.2015. године на којем се темељи оспорени акт, потпуно елиминишући рјешење ЈУ Центар за ... П. број 05/3-531.2-74/12 од 11.03.2013. године којим јој је признато право на додатак за помоћ и његу другог лица, које рјешење је засновано на налазу и мишљењу комисије за утврђивање способности лица у поступку остваривања права из социјалне заштите, а са констатацијом да је она лице покретно уз повремено кориштење помагала, те је наведена иста дијагноза као и од стране органа вјештачења туженог, које доказе је нижестепени суд елеминисао уз образложење да се у спису не проналазе ти докази, иако је у претходној пресуди број 11 0 У 013681 14 У од 21.01.2015. године у чијем извршењу је донесен оспорени акт, наведено да јој је признато право на додатак за његу и помоћ другог лица, па то што се у спису предмета није налазило наведено рјешење ЈУ Центар за ... П., није њена кривица. Како има правни интерес за извођење тог доказа, наведено рјешење (са налазом и мишљењем) доставља уз захтјев. Због свега наведеног, мишљења је да је побијаном пресудом нарушено начело правне сигурности странке у поступку, будући да је поступљено супротно заузетим ставовима нижестепеног суда у претходним пресудама, што представља повреду члана 6. Европске конвенције о заштити људских права и основних слобода (у даљем тексту: Европска конвенција), па како пензија у смислу те конвенције представља њену имовину, повријеђено је и њено право на имовину заштићено чланом 1. Протокола број 1 уз ту конвенцију. Предлаже да се захтјев уважи и побијана пресуда укине и предмет врати нижестепеном суду на поновно одлучивање.

Тужена у одговору на захтјев наводи да оспореним актом нису повријеђене одредбе Закона о ПИО, нити правила поступка по захтјеву осигураника - корисника

права, па у свему остаје код разлога изнесених у образложењу оспореног акта. Предлаже да се захтјев одбије.

Размотривши захтјев, повијану пресуду, одговор тужене на захтјев, те остале прилоге у списима предмета, на основу одредбе члана 39. Закона о управним споровима („Службени гласник РС“ број 109/05 и 63/11, у даљем тексту: ЗУС), одлучено је као у изреци ове пресуде из сљедећих разлога:

Из списка предмета ове управне ствари произилази да је Филијала БЛ, поступајући по тужиљиним захтјевима од 20.07.2012. године за признавање права на породичну инвалиднину иза умрлог супруга И.С., корисника инвалидске пензије, утврдила да је тужила рођена 25.06.1954. године те да је на дан смрти супруга, који је умро 8.3.1993. године, имала 38 година живота, а да је налазом, оцјеном и мишљењем Одјељења за ... број Оз-559/12 од 19.09.2012. године утврђено да код ње на дан смрти супруга постоји способност за привређивање, с тим да је на основу увида у медицинску документацију константована дијагноза „Status post resectionem polus inferior renis dextri propter nephrolithiasis (Op. 1983. g.)“, сходно чему је рјешењем те филијале од 24.09.2012. године одбијен њен захтјев за признавање права на породичну пензију, јер не испуњава услове из одредбе члана 71. став 1. Закона о ПИО за признавање тог права. На то рјешење је тужила изјавила жалбу, која је одбијена рјешењем туженог од 6.11.2012. године које се темељи на налазу, оцјени и мишљењу Одјељења за ... број 1329/2012 од 01.11.2012. године, којим је дата сагласност на налаз, оцјену и мишљење првостепеног органа вјештачења да код тужиле на дан смрти супруга постоји способност за привређивање, али је то рјешење туженог поништено пресудом нижестепеног суда број 11 0 У 010985 12 У од 20.11.2013. године, уз образложење да налаз, оцјена и мишљење нису довољно образложени.

Након тога је тужени донио ново рјешење од 28.01.2014. године, којим је поново одбио жалбу тужиле на првостепено рјешење темељећи то на налазу, оцјени и мишљењу другостепеног органа вјештачења број 1065/14 од 24.01.2014. године, којим је дата сагласност на претходи налаз, оцјену и мишљење другостепеног органа вјештачења а и првостепеног органа вјештачења, али је и то рјешење туженог поништено пресудом нижестепеног суда број 11 0 У 013681 14 У од 21.01.2015. године, са образложењем да способност тужиле за привређивање није утврђивана и за период годину дана након смрти супруга, те да тужени није поступио у извршењу прве пресуде будући да је провео само ново вјештачење у жалбеном поступку, а тужила са довољно доказа указује на неспособност за самосталан живот и функционисање, с обзиром да се креће помоћу помагала и признато јој је право на додатак за његу и помоћ другог лица, што све указује на њену садашњу неспособност за привређивање, која се мора испитати и за период који има у виду одредба члана 71. став 1. тачка б) Закона о ПИО, у ком правцу се требају изјаснити и органи вјештачења туженог дајући налазе какве захтијевају прописи из те области.

Поступајући у извршењу те пресуде, тужени је донио оспорени акт, којим је поново одбио жалбу тужиле на првостепено рјешење, заснивајући то на налазу, оцјени и мишљењу другостепеног органа вјештачења број ДОВ-49/15 од 25.02.2015. године, донесеном на основу постојеће медицинске документације у спису предмета, која је према мишљењу тог органа вјештачења комплетна, којим налазом, оцјеном и мишљењем је дата сагласност на ранији налаз, оцјену и мишљење другостепеног органа вјештачења број ДОВ-1065/14 од 24.01.2014. године да код тужиле постоји способност за

привређивање на дан смрти њеног супруга 8.3.1993. године, а такође и годину дана након његове смрти, при чему наведено да је и у претходном поступку појашњено да је тужила лијечила калкулазу десног бубрега са придруженом упалом, те да јој је 1987. године извршен оперативни захват у виду рецесије тог бубрега, а је лијеви бубрег је у потпуној функцији, из чега произилази да је била способна за привређивање на дан смрти супруга, као и годину дана након његове смрти, тако да нису испуњени услови из члана 71. Закона о ПИО да јој се призна право на породичну пензију. Такође је тужени додао да тужили, након смрти супруга није остало једно или више дјеце која имају право на породичну пензију а према којима она обавља родитељску дужност, будући да из извода Матичне књиге рођених општине П. произилази да је син Д.С. рођен 1972. године, а да из података регистрованих у матичној евиденцији туженог произилази да се он на дан смрти оца налазио у обавезном осигурању по основу радног односа у ООУР Р П.. Оспорени акт је оснажен побијаном пресудом, са разлозима који су већ изнесени у уводном дијелу образложења ове пресуде, с тим да је нижестепени суд додао да на другачије одлучивање не може утицати то што је тужила корисник помоћи од стране ЈУ Центар за ... П., о чему суд није нашао доказе у спису предмета те се у том смислу и није могао очитовати, али што не представља разлог да би лице остварило право на породичну пензију у вези са остваривањем наведене помоћи, јер је приликом утврђивања услова за остваривање права на породичну пензију према Закону о ПИО, тужени овлаштен да испитује само услове прописане тим законом, како је то и учињено у конкретном случају.

Побијана пресуда је правилна и законита.

Одредбом члана 71. став 1. Закона о ПИО су прописани услови под којима удовица има право на породичну пензију, и то под: а) ако је на дан смрти супруга навршила 50 година живота, б) ако је на дан смрти супруга била потпуно неспособна за привређивање, односно ако је таква неспособност настала у року од једне године од дана смрти супруга, в) ако је после смрти супруга остало једно или више дјеце која имају право на породичну пензију, а она обавља родитељске дужности према тој дјечи.

Примјењујући наведене одредбе, на основу медицинске документације о здравственом стању тужиле на дан смрти супруга, као и годину дана након његове смрти, коју медицинску документацију је и цијенио другостепени орган вјештачења туженог, на чијем налазу, оцјени и мишљењу се темељи оспорени акт, неспорно је утврђено да тужила има проблеме са десним бубрегом, који је дјелимично одстрањен због постојања камена у бубрегу, док лијеви бубрег функционише нормално и обавља своју функцију, што је јасно наведено у налазу, оцјени и мишљењу другостепеног органа вјештачења број ДОВ - 1065/14 од 24.01.2014. године на који је дата сагласност а и истовремено дата и сагласност на налаз, оцјену и мишљење првостепеног органа вјештачења из 2012. године, који урађен након прегледа тужиле, при чему је констатовано да се жали на каменце у бубрегу, да је нижег раста, слабије грађе и ухрањености, свјесна, орјентисана и покретна, те уочен постоперативни ожиљак у предјелу десне лумбалне ложе, па је и извршен увид у извјештај ДЗ П. из 2012. године у коме се наводе подаци о болести тужиле, односно о операцији бубрега, те да даљих података о контролама нема, па тако да у периоду годину дана након смрти супруга нема медицинске документације која би указивала на то да је неспособност за привређивање тужиле наступила у том периоду. Све наведено упућује на закључак да из медицинских налаза, сачињених у вријеме смрти а и годину дана након смрти супруга, нема медицинске документације која би указивала на тужилину неспособност за привређивање, а у ком смислу је другостепени орган вјештачења отклонио недостатак у

ранијем налазу, оцјени и мишљењу, утврђујући да је тужила била способна за привређивање и годину дана након смрти супруга, чиме је поступљено према упутама из пресуде у чијем извршењу је донесен оспорени акт.

Наведено се не може довести у сумњу приговорима захтјева тужиле, јер суд у смислу члана 29. став 1. ЗУС-а спор рјешава, по правилу на подлози чињеница утврђених у управном поступку, а што значи да нижестепени суд у поступку доношења побијане пресуде није утврђивао чињенично стање већ је испитивао законитост оспореног акта на подлози чињеница утврђених у управном поступку, а из којег несумњиво, на основу медицинске документације на бази које је дат налаз, оцјена и мишљење о способности тужиле на дан смрти супруга, а и годину дана након његове смрти, произилази да је тужила била способна за привређивање. Стога је потпуно без утицаја позивање тужиле на то да суд није имао у виду копију очног картона од 18.11.2014. године, у којем су наведени подаци о стању њеног вида сачињени од стране ДЗ П., будући да тај налаз и датира након времена релевантног за утврђивање тужилине неспособности за привређивање предвиђеног чланом 71. став 1. Закона о ПИО, односно на дан смрти супруга и годину дана након његове смрти. Исто тако је без утицаја позивање тужиле на то да нижестепени суд приликом доношења побијане пресуде није узео у обзир рјешење ЈУ Центар за ... П. број 05/3-531.2-74/12 од 11.03.2013. године, којим јој је признато право на додатак за помоћ и његу другог лица, односно (како то из тог рјешења произилази) дјелимична њега и помоћ другог лица, које рјешење је засновано на налазу и мишљењу комисије за утврђивање способности лица у поступку остваривања права из социјалне заштите и утврђивања функционалног стања корисника, на које постојање тог рјешења и налаза и мишљења је указано ранијом пресудом нижестепеног суда у чијем извршењу је донесен оспорени акт, а у којем налазу и мишљењу је наведено да је она лице покретно уз повремено кориштење помагала, па наведена иста дијагноза као од стране органа вјештачења туженог, уз додатак „Нурметр. et. presbyopia OU“, а све из разлога што тај налаз и мишљење такође није из релевантног периода обухваћеног чланом 71. став 1. Закона о ПИО, који докази се и нису налазили у спису управног поступка, у погледу којих доказа је нижестепени суд и дао ваљано образложење да се у поступку утврђивања права на породичну пензију, утврђивање способности за привређивање врши искључиво од стране органа вјештачења туженог Фонда, а не и других органа, па тако ни комисије за утврђивање способности лица у поступку остваривања права из социјалне заштите, на основу којег је тужили поменути рјешењем ЈУ Центар за... П. признато право на додатак за помоћ и његу другог лица. Стога на законитост побијане пресуде није од утицаја то што је на поменуто рјешење указано у ранијој пресуди у чијем извршењу је донесен оспорени акт, јер је у вези са тим у побијаној пресуди дато правилно образложење, тако да побијаном пресудом није учињена повреда права на правично суђење из члана 6. Европске конвенције а нити повреда права на имовину из члана 1. Протокола број 1 уз ту конвенције, на које повреде се тужила неосновано позива у захтјеву.

Како је приликом доношења оспореног акта поступак правилно проведен, при чему су у оспореном акту дати јасни и аргументовани разлози за његово доношење позивањем на медицинску документацију у спису предмета, ни навод тужиле да јој уз оспорени акт није достављен налаз, оцјена и мишљење на којем се темељи оспорени акт, није такве природе да би то могло утицати на законитост оспореног акта, јер је тужила свакако имала могућност да затражи да јој се тај налаз, оцјена и мишљење достави, ако јој већ није достављен, односно да изврши увид у тај налаз, оцјену и мишљење, све код чињенице да је тим налазом, оцјеном и мишљењем дата сагласност на ранији налаз,

оцјену и мишљење како другостепеног органа вјештачења а тако и првостепеног органа вјештачења, уз поменуту допуну која се односи на период годину дана од смрти тужиљиног супруга, у које раније налазе, оцјене и мишљења је тужиља свакако извршила увид, јер је у истој управној ствари у два наврата већ подносиле тужбе побијајући ранија рјешења туженог.

Имајући у виду све наведено, овај суд налази да побијаном пресудом није остварен разлог њене незаконитости из одредбе члана 35. став 2. ЗУС, па се отуда, на основу одредбе члана 40. став 1. истог закона, захтјев одбија као неоснован.

Записничар
Здравка Чучак

Предсједник вијећа
Смиљана Мрша

Тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић